

چالش‌ها و تنگناهای بخش انرژی در کشور

رضا پدیدار - عضو اتاق بازرگانی ایران

باتوجه به ناتاری و مشکلات عدیده‌ای که در تولید و مصرف انرژی در کشور وجود دارد، می‌توان گفت در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد منابع انرژی ما در بحث گاز متمرکز شده که به خودی خود فرایند اجرایی و عملیاتی و نیز سیاست‌ها و رویکردهای انرژی را تحت‌تاثیر قرار داده است؛ به‌عبارت دیگر، یکی از چالش‌های انرژی در ایران عدم‌متنوع‌سازی سبد انرژی است. در این ارتباط شورای‌عالی انرژی کشور در جلسه مورخ ۱۳۹۵، ۱، ۲۳ خود و براساس ماده ۱۲۵ قانون برنامه پنجم توسعه، سند ملی راهبرد انرژی کشور را تصویب و ابلاغ کرد. این سند از فهرستی غنی و پرمحتوا بر‌خوردار است که طی آن در گام اول به چالش‌ها و تنگناهای بخش انرژی کشور و در گام‌های بعدی به اهداف کلان بخش انرژی، راهبردهای بخش انرژی، راهبردهای نفت و گاز، برق، انرژی‌های اتمی و در نهایت به راهبردهای بخش زغال‌سنگ پرداخته است. اما باتوجه به اهمیت چالش‌ها و تنگناهای بخش انرژی کشور که در شرایط حاضر به ناتاری‌های متعددی در تولید و مصرف گاز، برق، فراورده‌های نفتی و نظایر آن بر‌خورد کرده‌ایم، لازم است برای یادآوری بیشتر و نیز تذکری حرفه‌ای برای دست‌اندرکاران حوزه انرژی به این مهم پرداخته شود. سند ملی راهبرد انرژی کشور، سندی جامع و همه‌سویه برای مدیریت بخش انرژی کشور در یک بازه ۲۵ ساله تا افق سال ۱۴۲۰ خورشیدی است که با بهره‌گیری از توان کامل کارشناسی همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای مرتبط با این بخش و در چارچوب سیاست‌های کلی ارائه‌شده در اسناد بالادستی این سند و به استناد بند «پ» ماده ۱۲۵ قانون برنامه پنجم توسعه، براساس مدل برنامه‌ریزی SWOT تهیه و تدوین شده است. باتوجه به جریان ناتاری‌های امروزی انرژی در کشور، ضرورت دارد اسنادمهم این سند راهبردی را مطرح و رفع تنگنیم که با مدنظر قرار دادن این سرفصل‌ها، سهم خود را برای رفع چالش‌ها و تنگنهای بخش انرژی در کشور به‌انجام برسانیم.

بالا بودن شدت انرژی و پایین بودن بهره‌وری انرژی در ایران در مقایسه با کشورهای هم‌تراز:

بالا بودن ضریب بازایافت مخازن نفتی و عدم‌اجرای کامل طرح‌های ازدیاد برداشت از جمله تحقق نیافتن کامل اهداف برنامه تزیق گاز به مخازن نفتی در سال‌های اخیر به‌دلیل کمبود گاز و نیز افزایش بی‌رویه مصرف در کشور.

بالا بودن عمر مخازن نفت و گاز کشور و نیز افت تولید طبیعی آنها در سطح ملی.

افزایش سهم تولید نفت سنگین و فوق‌سنگین در سبد تولید نفت خام.

نبود الگوی بالایشی مناسب در پالایشگاه‌های موجود کشور و تولید فراورده‌های با کیفیت پایین.

بالا بودن تلفات در بخش‌های تولید، تبدیل و عرضه انرژی در کشور. فقدان سازکارهای مناسب بازار در عرضه تولید محصولات انرژی در سطح ملی.

محدودیت در دسترسی به منابع مالی بین‌المللی به‌عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر.

محدودیت دسترسی به تکنولوژی‌های نوین از مرحله شناخت، اکتشاف، تولید و بهره‌براری.

موانع و مشکلات پیمانکاری و صنایع سازنده تجهیزات شامل کمبود ظرفیت، اندک بودن سرمایه ثبت‌شده، فقدان قوانین مربوط به سسندیک‌ها و کنسرسیوم‌ها و ضعف فناوری‌های روزآمد به‌عنوان بزرگ‌ترین شاخص در این زمینه.

ناکافی بودن حضور بخش غیردولتی در سرمایه‌گذاری‌های بخش انرژی و صنایع وابسته.

تبعیت سیاست‌های صنعت نفت و گاز از میزان نیاز بودجه عمومی کشور به درآمدهای ریالی و ارزی حاصل از مصارف حامل‌های انرژی و صادرات آن.

عدم‌توسعه معادن زغال‌سنگ حرارتی و نیروگاه‌های زغال‌سنگی در سطح کشور و عدم‌توجه به اولویت‌های این بخش در سبد انرژی کشور. سهم ناچیز انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک در سبد انرژی کشور و

اسناد بالادستی این حوزه.

طولانی بودن فرایند اخذ تسهیلات بانکی و اخذ مجوزهای لازم قانونی برای اجرای طرح‌های تولید، توزیع و بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور (در ابعاد خرد و کلان).

کمبود شدید منابع مالی برای توسعه طرح‌های بخش انرژی باوجود محدودیت‌ها و شتاب فراینده مصرف انرژی در سبد تولید و توزیع انرژی در کشور.

ورود و تولید محصولات و کالاهای متعدد کم‌بازده و نیز بر‌مصرف انرژی در کشور.

نادیده گرفتن ملاحظات اقتصادی در استقرار مراکز مصرف‌کننده انرژی در سطح کشور.

فقدان نهاد مستقل مقررات تنظیم‌گری (رگلاتوری) در بخش انرژی. بالا بودن نرخ انتشار گازهای آلاینده هوا (شامل آلاینده‌های گازی و ذره‌ای ناشی از رشد بی‌رویه مصرف انرژی و یکارگیری تکنولوژی‌های قدیمی و انرژی‌بر در بخش‌های صنعتی، تجاری و خانگی و نیز سایر صنایع وابسته به‌طورمستقیم یا غیرمستقیم.

افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از مصرف بیش از حد انرژی و بالا بودن شدت انرژی در کشور که در نتیجه آن افزایش نامطلوب رتبه ایران در تقسیم‌بندی جهانی به‌عنوان یکی از کشورهای تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای و لزوم کاهش آنها براساس تعهدات ملی و بین‌المللی از سطح ۴ درصد به ۸ درصد.

قیمت‌گذاری غیرواقعی حامل‌های انرژی به‌ویژه برای واحدهای تبدیل‌کننده انرژی.

فقدان امنیت عرضه در صادرات نفت خام و میعانات گاز و بازارهای بلندمدت و به‌طورکلی می‌توان گفت نبود مشتریان راهبردی در این باره.

فقدان مطالعه یکپارچه و جامع انرژی کشور به‌عنوان یک نقطه ضعف ملی و بین‌المللی.

بدهی‌های کلان انباشته‌شده شرکت‌های بخش انرژی (تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان).

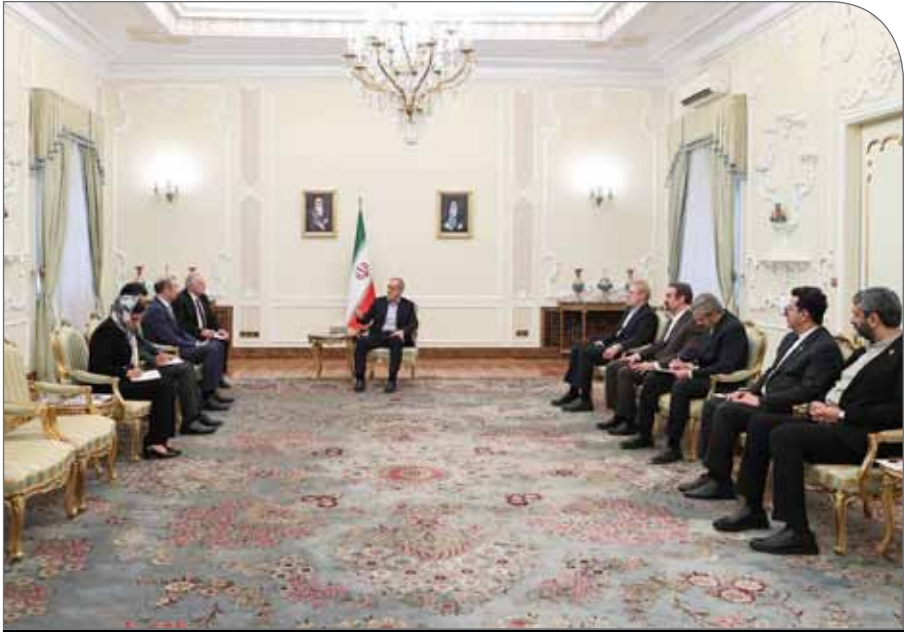
نبود معامله‌گران نفت و فراورده‌های نفتی خصوصی در کشور.

باتوجه به نکات یادشده به‌عنوان چالش‌ها و تنگناهای اصلی حوزه انرژی، ضرورت دارد دوباره اهداف کلان بخش انرژی موردتوجه قرار گرفته تا از این طریق بتوان از تمامی ظرفیت‌های موجود در داخل کشور بهره گرفته شده و از ناتاری‌ها جلوگیری کرد. این ناتاری‌ها حداقل ۳پایامد دارد؛ اولاً تسراع واحدهای صنعتی و در رأس آنها واحدهای پتروشیمی رفته و گازشان را قطع و با این کار آنها را از حدود ۱۰ درصد تا ۲۵ درصد از تولید و درآمد سالانه محروم می‌سازیم. در ثانی گاز کمتری برای تحویل به نیروگاه‌ها می‌ماند و در عوض سوخت مایع بی‌کیفیت در اختیار آنها قرار داده می‌شود که دوباره انتشار آلاینده‌ها ناشی از سوخت مایع، مردم را به‌ویژه در کلاشهرها متاثر می‌کند و همچنین تمهیدات صادراتی که برای صادرات گاز داریم را نیز با اختلال مواجه یا حتی متأسفانه قطع می‌شود. به‌طورکلی کلیدواژه این ناتاری‌ها در کشور عدم‌جدایت سرمایه‌گذاری است که عملاً جدایت سرمایه‌گذاری در این بخش وجود ندارد. در ادامه بحث اهداف کلان بخش انرژی و نیز راهبردهای انرژی در بخش‌های کلی به‌ویژه در حوزه‌های نفت و گاز بدان اشاره خواهد شد.

فید

پزشکیان در دیدار دبیر شورای امنیت ارمنستان:

نگرانی‌های ایران تا حد زیادی بر طرف شد

کرد: تسریع در عملیاتی‌سازی توافقات دوجانبه به‌ویژه در حوزه حمل‌ونقل میان ایران و ارمنستان، از دستاوردهای مهم این سفر و از نقاط برجسته رایزنی‌ها با مقامات عالی ارمنستان است. پزشکیان با تاکید بر اینکه «هدف‌گذاری‌های امروز ما می‌تواند افق‌های روشن و چشم‌اندازی گسترده برای

کرد: تسریع در عملیاتی‌سازی توافقات دوجانبه به‌ویژه در حوزه حمل‌ونقل میان ایران و ارمنستان، از دستاوردهای مهم این سفر و از نقاط برجسته رایزنی‌ها با مقامات عالی ارمنستان است.

پزشکیان با تاکید بر اینکه «هدف‌گذاری‌های امروز ما می‌تواند افق‌های روشن و چشم‌اندازی گسترده برای

دو ملت ترسیم نماید»، اظهار کرد: مسیر گسترش تجارت و همکاری‌های مشترک سرمایه‌گذاری میان بازرگانان ایران و ارمنستان باید بیش از پیش هموار شود تا حجم مبادلات اقتصادی دو کشور به چندین برابر سطح فعلی ارتقا یابد. دو کشور می‌توانند با تکیه بر ظرفیت‌های نخبگان و دانشگاهیان، از سطح تبادل

رئیس مجلس شورای اسلامی:

ممکن است جنگ اتفاق بیفتد

نسبت به همه دورانی که در آن قرار داشته‌ام، هماهنگ‌ترین دوره را میان سران قوا را داریم، اما برخی افراد مباحثی را دنبال می‌کنند که آب به آسیاب دشمن ریختن است، در حالی که اساس کار ما باید انسجامی باشد که حرف ولی‌فقیه ماست.

وی همچنین گفت: یکی از وظایف مسئولان و روحانیون به‌عنوان نخبگان جامعه در مساجد، این است که پیش از هر چیز درک صحیح و دقیقی از زمان و مکان خود داشته باشند.

باید بدانیم در کجا ایستاده‌ایم و قدر جایگاه خود را به تمام معنا بفهمیم و تحلیل دقیقی از محیط در همه ابعاد داشته باشیم.

قالیباف با تاکید بر اینکه امام (ره) با احیای مجدد اسلام، عزت را به مسلمانان بازگرداند، گفت: با نگاهی به صدر اسلام می‌بینیم، آن روزی که در جنگ احزاب همه کفر در مقابل همه اسلام قرار گرفت، یهودیان با توطئه‌ای به میدان آمدند تا کار اسلام را یکسره کنند.

امروز نیز در نقطه‌ای ایستاده‌ایم که همه کفر و همه اسلام یعنی همه حق و باطل به تمام معنا مقابل یکدیگر ایستاده‌اند، بنابراین باید بدانیم کجاییم و وظیفه ما چیست.

رئیس مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: ممکن است جنگ اتفاق بیفتد که باید برای آن «قوی شویم»؛ بخشی از این قوی شدن، دست ما مسئولان است که تاکنون کارنامه موافقی در حوزه معیشت و مسکن نداشته‌ایم.

به‌گزارش ایسنا، محمدباقر قالیباف در همایش «روز جهانی مسجد» اظهار کرد: ممکن است در ذهن همه شما این باشد که جنگ می‌شود یا خیر؛ اولاً فرد مومن و انقلابی باید آماده دفاع باشد؛ از این‌رو هر زمانی که ما غافل شویم، آن روز شکست ما است. چند سال است که حضرت آقا از «ایران قوی» سخن می‌گویند؛ ما باید قوی باشیم.

وی افزود: بله، ممکن است جنگ رخ بدهد. نمی‌خواهم وارد تحلیل این موضوع شوم که چه کاری انجام دهیم. فقط در یک کلام می‌گویم باید «قوی شویم».

بخشی از این قوی شدن، دست ما مسئولان از جمله روسای قوا، نیروهای مسلح، دولت، مجلس و قوه قضائیه است که باید در حوزه معیشت و مسکن اقدامات جدی شود و تاکنون کارنامه قابل‌قبولی نداشته‌ایم. این مسائل کاملاً قابل‌حل است، اما اشکال ما در مسیرهای مدیریتی است که طی کرده‌ایم. ما نیازمند تحولات در همه ابعاد هستیم.

باید اساس کار ما انسجام باشد

رئیس مجلس بیان کرد: به‌عنوان رئیس یک قوه می‌گویم که امروز

طرح اصلاح زنجیره آرد و نان در دستور کار است

عرضه آرد و نان را در چند ماه گذشته در دستور کار قرار داد.

وی به روند اقدامات و تصمیمات دولت در طرح اصلاح زنجیره عرضه آرد و نان اشاره کرد و گفت: یکی از اقدامات مهم دولت، واگذاری قیمت‌گذاری نان به استانداران به‌عنوان تصمیم‌گیران نهایی و واقعی این زنجیره بود، چراکه استانداری‌ها بهترین نهاد برای تصمیم‌گیری در این زمینه هستند و از این اقدام دولت، پاسخ خوبی گرفتیم و استانداران نیز به‌خوبی عمل کردند. معاون اول رئیس‌جمهوری با قدردانی از زحمات و تلاش‌های نهادهای نظارتی در دولت و قوه قضائیه در برخورد با متخلفان در این بخش، خاطر‌نشان کرد: طرح

معاون اول رئیس‌جمهوری بااشاره به روند خوب تصمیم‌گیری درباره اصلاح زنجیره عرضه آرد و نان، گفت: طرح اصلاح زنجیره عرضه آرد و نان باتوجه به بی‌انضباطی کنونی در حکمرانی نان در دستور کار دولت است. به‌گزارش مهر، محمدرضا عارف در جلسه‌ای درباره زنجیره آرد و نان که با حضور مسئولان دستگاه‌های امر برگزار شد، با بیان اینکه توجه به معیشت مردم به ویژه اقشار آسیب‌پذیر از شعارهای اصلی و محوری دولت است، تصریح کرد: باتوجه به بی‌انضباطی که در حکمرانی نان وجود داشته، روند گذشته در این زنجیره غیرقابل‌دوام است که در این راستا دولت طرح اصلاح زنجیره

اصلاح زنجیره عرضه آرد و نان کشور با رفع اشکالات طرح‌های گذشته و با اخذ نظرات کارشناسی در حال تدوین شدن است که این طرح به‌نفع مصرف‌کنندگان است و باید نظارت و اجرا در اجرای این طرح بیش از گذشته تقویت شود. همچنین در این جلسه طرح کارآمدسازی زنجیره عرضه آرد و نان کشور بحث و بررسی شد.

وزیر اقتصاد: حکمرانی مبتنی بر داده باید در دستور کار نظام مالیاتی قرار گیرد

مدنی‌زاده افزود: یکی از معضلات اقتصادی، سوءتخصیص منابع ناشی از ملاحظات مالی و انسانی است که در این راستا با حکمرانی مبتنی بر داده نظام مالیاتی می‌تواند کمک شایانی کند که علاوه بر محاسبات سیستمی مالیات در سایر بخش‌ها کمک‌کننده باشد.

وی تاکید کرد: باید نظام مالیاتی به‌سمت رسیدگی و محاسبه و وصول برخط مالیات حرکت کند که ظرفیت‌ها برای این مهم هم وجود دارد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی افزود: ۵ دستور کار برای نظام مالیاتی در نظر داریم که شامل هوشمندسازی نظام مالیاتی، خوداظهاری، برون‌سپاری خدمات، اصلاح در سیاست‌گذاری نظام مالیاتی و مالیات بر مجموع درآمد خانوار (PIT) است.

معاون رئیس‌جمهور: اصلاح ساختار اداری نیازمند حمایت مجلس

رفیع‌زاده بااشاره به تدوین و ابلاغ برنامه اصلاح نظام اداری دولت چهاردهم در سال گذشته، گفت: اصلاح ساختار، پاسخگویی، دولت‌هوشمند و مبارزه با فساد در قالب این سند آمده است که با اراده مدیران اجرا می‌شود.

وی گفت: اگر در گذشته افراد بی‌تجربه هم می‌توانستند مدیر شوند، در این دولت براساس تجربه و احراز شرایط عمومی و تخصصی، از توان جوانان باانگیزه استفاده می‌شود.

رفیع‌زاده اظهار کرد: در طول جنگ ۱۲روزه به ادعان برخی طیف‌هایی که منتقد دولت هستند هم، در هیچ استانی از نظر تامین‌مایحتاج مردم و تامین خدمات در نظام اداری اختلالی ایجاد نشد.